

Surname _____

Other Names _____

Centre Number _____

Candidate Number _____

Candidate Signature _____

GCSE

POLISH

H

Higher Tier Paper 3 Reading

8688/RH

Wednesday 12 June 2019 Afternoon

Time allowed: 1 hour

• You will need no other materials.

At the top of the page, write your surname and other names, your centre number, your candidate number and add your signature.

[Turn over]

JUN198688RH01

BLANK PAGE

INSTRUCTIONS

- Use black ink or black ball-point pen.
- Answer ALL questions.
- You must answer the questions in the spaces provided. Do not write on blank pages.
- In SECTION A, answer the questions in ENGLISH.
In SECTION B, answer the questions in POLISH.
In SECTION C, translate the passage into ENGLISH.
- Do all rough work in this answer book. Cross through any work you do not want to be marked.

INFORMATION

- The marks for questions are shown in brackets.
- The maximum mark for this paper is 60.
- You must NOT use a dictionary.

DO NOT TURN OVER UNTIL TOLD TO DO SO

SECTION A**Questions and answers in ENGLISH****01 SOCIAL ISSUES**

**Read this passage from the short story
'Katarzynka' by Bolesław Prus.
Answer the questions in ENGLISH.**

Pan Tomasz wrócił do domu około czwartej. W tej godzinie słońce świeciło i dogrzewało bardzo mocno. Pan Tomasz podszedł do okna, spojrzął na drugą stronę podwórza i zobaczył coś niezwykłego.

Mizerna dziewczynka, oparłszy głowę na rękach, leżała i z szeroko otwartymi oczami patrzyła prosto w słońce. - Ona nie widzi! - szepnął.

Istotnie, dziewczynka była niewidoma.

Nagle, na podwórzu, pod samym oknem pana Tomasza, odezwała się katarzynka! ... popsuta katarzynka, z bardzo głośną trąbą! Już wychylił się i otworzył usta, aby krzyknąć: „Uciekaj stąd ... próżniaku jakiś!” - ale spojrzął naprzeciwko.

Mała niewidoma dziewczynka tańczyła po pokoju, klaszcząc w ręce. Jej usta śmiały się, z radości płakała.

*katarzynka – instrument muzyczny

0 1 . 1 What does Mr Tomasz see through the window? Give TWO details. [2 marks]

---

0 1 . 2 What is unusual about the scene? [1 mark]

[Turn over]

BLANK PAGE

0 1 . 3 What conclusion does he make about the girl?
[1 mark]

---

0 1 . 4 What is his reaction to the music played
outside his window? [1 mark]

---

0 1 . 5 What effect does the music have on the girl?
Give TWO details. [2 marks]

[Turn over]

7

02

FOOD

You are reading an entry in a book about Polish food products.

Polskie przysmaki

Prawo Unii Europejskiej pozwala na rejestrowanie niektórych produktów żywnościowych, aby zachować ich niepowtarzalność i autentyczność. Mogą one być produkowane tylko według określonej receptury. Do najbardziej znanych polskich produktów należą owcze sery z Podhala: bryndza i oscypek. Najpierw zarejestrowano w UE bryndzę, ale to oscypek zyskał większą sławę. Oscypek produkowany jest na halach* od maja do września, podczas wypasu owiec. Polska słynie także z doskonałych miodów, wspaniałych kielbas, a na liście produktów chronionych są także owoce, między innymi truskawka kaszubska i nadwiślańska wiśnia.

*hale – górskie łąki

02.1

According to the text, why is EU law beneficial to some food products? [1 mark]

---

0 2 . 2 What is the most famous Polish regional product? [1 mark]

---

0 2 . 3 When is oscypek produced? [1 mark]

---

0 2 . 4 Which other Polish products are protected by the EU? Name TWO. [2 marks]

1

2

[Turn over]

5

03 LIFE AT SCHOOL

While in Poland you read an article in a local newspaper.

Łukasz K., licealista, stworzył system, który automatycznie sprawdza obecność uczniów na lekcji. - Wymyśliłem to, bo chciałem zaoszczędzić czas nauczycieli i uczniów. W mojej klasie jest 36 osób, sprawdzanie obecności i uciszanie trwa średnio 5 minut - mówi Łukasz. - W tygodniu daje to prawie 4 godziny lekcyjne. Dzięki mojemu pomysłowi ten czas można poświęcić na prowadzenie zajęć.

Pomysł polega na tym, że każdy uczeń ma nosić kartę, w której będzie zapisany jego numer identyfikacyjny. Urządzenie czytujące kod będzie zamontowane przy drzwiach wejściowych do klasy.

Wszystkie dane będą automatycznie przesyłane do elektronicznego dziennika klasowego. Oczywiście, jak to w szkole bywa, uczniowie często spóźniają się na lekcje. Każdy uczeń, który przyłoży swoją kartę do czytnika później niż 3 minuty po rozpoczęciu lekcji, oznaczony będzie jako spóźniony.

- To świetny pomysł, niestety na wdrożenie takiej innowacji szkołom będzie potrzebny pokaźny zastrzyk finansowy - mówią sceptyczni nauczyciele.

Which FIVE statements are true? Write the correct letters in the boxes.

A	There are not many students in Łukasz's class.
B	Łukasz wanted to save teachers' time.
C	The new system has been developed by students.
D	Anyone who comes to class four minutes after the bell will be marked late.
E	Teachers will have to transfer the data to an electronic register.
F	The code-reading device will be mounted at the entrance of the school.
G	Teachers are aware of the big cost of this project.
H	Every student will have a coded ID card.
I	Teachers are very enthusiastic about the new system.
J	The new system makes a better use of school time.

[5 marks]

[Turn over]

5

04

VOLUNTARY WORK

**You are looking for some voluntary work.
You found this opportunity on the Internet.**

Międzynarodowe obozy to ciekawa forma krótkoterminowego wolontariatu. Pierwsze pojawiły się na początku XX w. Co roku liczne organizacje na całym świecie przygotowują takie programy na wszystkich kontynentach. Obozy trwają zazwyczaj od 1 do 3 tygodni, a grupę stanowi przeciętnie 10–15 osób z różnych krajów i kultur.

Wolontariusze wspierają działania lokalnej społeczności, która ich gości. Nie dostają za swoją pracę wynagrodzenia ani kieszonkowego. Najczęściej wykonywane zajęcia to proste prace nie wymagające kwalifikacji, np. konserwacja i remont centrów młodzieżowych, sprzątanie i wytyczanie szlaków turystycznych, czyszczenie brzegów rzek, pomoc ludziom starszym, niepełnosprawnym czy też opieka nad dziećmi.

Uczestnicy sami planują swoją podróż i ponoszą wszystkie koszty związane z jej zorganizowaniem. Organizatorzy zapewniają wolontariuszom bezpłatne zakwaterowanie przygotowane zgodnie ze standardami obozów młodzieżowych obowiązującymi w danym kraju. W zależności od projektu wolontariusze mogą być zakwaterowani w szkole, schronisku, hostelu młodzieżowym lub w namiotach. Często uczestnicy mają obowiązek zabrania ze sobą śpiwora, a czasem także karimaty.

Read the statements below and on page 15.

Write T if the statement is true.

Write F if the statement is false.

Write NT if the information is not in the text.

04.1 Volunteers can apply at any time.

[1 mark]

04.2 The camp usually lasts at least a month.

[1 mark]

[Turn over]

BLANK PAGE

0 4 . 3 Volunteers need special qualifications to perform the tasks set.

[1 mark]

0 4 . 4 Volunteers have to cook their own food.

[1 mark]

0 4 . 5 Volunteers have to organise and pay for their transport.

[1 mark]

[Turn over]

5

05 CAREER CHOICES

You are reading a blog about best-paid freelance jobs.

PISARZ

Najważniejsze zalety tego zawodu: praca w domu, na własnych warunkach, ale za niezależnością i sukcesem kryje się ogromna odpowiedzialność i łut szczęścia.

PRZEWODNIK WYCIECZEK

Praca idealna dla tych, którzy lubią kontakt z innymi ludźmi i podróże. Najgorsza strona tego zawodu: wysłuchiwanie wciąż tych samych pytań i udzielanie tych samych odpowiedzi.

AUTOR PIOSENEK

Coś dla tych, którzy mają wyczucie muzyczne i wrażliwość na słowo. Współcześnie nawet nie znając nut można pisać muzykę.

FOTOGRAF

Wraz z rozpowszechnieniem aparatów cyfrowych fotografia stała się dostępna dla wszystkich. Trzeba tylko nieco zainwestować w sprzęt, żeby zwiększyć swoje szanse na rynku pracy.

TRENER OSOBISTY

Popularność tego zawodu wciąż rośnie, bo coraz więcej osób chce dbać o sylwetkę pod okiem profesjonalisty. Trener przygotowuje plan ćwiczeń, ale poci się już tylko klient.

Which **FOUR** statements about these jobs are true? Write the correct letters in the boxes.

A	Even without the knowledge of notes, one can write music.
B	In order to become a successful writer, one needs a bit of luck.
C	Tour guides travel a lot and find their job always interesting.
D	For some writers, working from home is a challenge.
E	More and more people want to live healthier and longer.
F	An expensive digital camera is necessary for photographers.
G	Everyone can become a photographer.
H	Personal trainers do not have to exercise during training sessions.

[4 marks]

[Turn over]

4

While researching bullying at schools you come across this leaflet.

Przemoc – reaguj na nią i rób to z głową

Agresja to nie tylko używanie przemocy fizycznej, lecz także dręczenie psychiczne lub wykluczenie z grupy. Jeśli jesteś świadkiem przemocy – odgrywasz ważną rolę. Możesz pomóc poszkodowanemu i zapobiec dalszej agresji.

Młodzi ludzie często chcąc obronić poszkodowanego, sami używają przemocy wobec osób, które dokuczają innym. A tymczasem należałoby skierować się nie w stronę tych, którzy są agresywni, a w stronę poszkodowanego. To przede wszystkim on potrzebuje uwagi i pomocy.

Jak to zrobić? Na przykład w kilka osób stanąć obok ofiary i głośno zaapelować o pomoc innych osób, które są w pobliżu. Powiedzieć: „Pomóżcie, oni robią mu krzywdę!”.

Brak reakcji to sygnał dla atakującego, że może bezkarnie działać, a dla innych, że wszystko jest OK. Prześladowca atakuje, żeby zyskać silną pozycję w klasie. Jeśli więc nikt nie będzie okazywał mu poklasku czy uwagi, nie będzie miał powodu, by dręczyć ofiarę, bo nic nie osiągnie.

Complete the sentences in ENGLISH.

0 6 . 1 To stop a bully, young people often use ...

[1 mark]

0 6 . 2 Full attention and support is needed by ...

[1 mark]

0 6 . 3 A bully often harms others to gain ...

[1 mark]

[Turn over]

3

FIRST DAY AT BOARDING SCHOOL

You are reading an extract from a student's diary.

Pamiętam mój pierwszy dzień w szkole, tak jakby to było wczoraj. Pamiętam nowe twarze, które wkrótce stały mi się znane. Jak wielu moich rówieśników byłem podekscytowany pójściem do szkoły.

Obudziłem się bez problemu, wyskoczyłem z łóżka bardzo szczęśliwy, że mam skórzaną teczkę, ekstrawagancki mundurek i nowe buty.

Wszystko szło dobrze do momentu, gdy nadszedł czas rozstania. Tak naprawdę to wyobrażałem sobie, że pojadę do szkoły z moimi rodzicami i wrócę z nimi do domu. Poczułem osłupienie, kiedy zostawili mnie w rękach „tych dam”, które trochę mnie zaniepokoiły. Ale krok po kroku udało mi się przyzwyczać do tego środowiska, w którym spędziłem większość moich dni i dużą część mojego życia.

Write the correct letter in each box.

07.1 The boy says ...

A	he does not remember his first day that well.
B	his feelings were similar to other young people.
C	he was pleased to see familiar faces.

[1 mark]

07.2 On the first day of school, he ...

A	found it hard to get up.
B	was reluctant to put on his uniform.
C	liked his new clothes.

[1 mark]

[Turn over]

BLANK PAGE

07.3 When his parents left him ...

A	he was stunned.
B	he was pleased.
C	he wanted to be with his new teachers.

[1 mark]

07.4 Adapting to his new school ...

A	was gradual.
B	was very easy.
C	was impossible.

[1 mark]

[Turn over]

4

SECTION B

Questions and answers in POLISH

08

WIZYTA U LAURY

**Czytasz fragment 'Przedwiośnia'
Stefana Żeromskiego.**

- Pan lubi książki? - zapytała pani Laura.**
- Książki? Nie bardzo. Lubię ich piękne oprawy - odparł Baryka.**
  - A tego co między oprawami już nie?**
  - Nie bardzo. Teraz nie mam czasu czytać, a dawniej nie miałem chęci.**
  - A pan skąd jest? (...) Aż z Baku? – dziwiła się pani Laura.**
  - Ojciec mój tam mieszkał. Matka tam umarła.**
  - Ale pan tutaj u nas zostanie? W naszej okolicy?**
  - Jakiś czas.**
  - Bo tu mamy plan. Mamy plan balu w Odolanach. A tancerzy jak na lekarstwo! Pan przecież tańczy?**
  - Owszem, nawet dobrze.**
  - W takim razie jest nowy tancerz! – z radością wykrzyknęła pani Laura.**
  - Nie wiem, kiedy jest ten bal. Nie wiem, czy będę mógł być na nim ...**

Które z poniższych stwierdzeń są prawdziwe?

Wpisz poprawne litery w kratki.

A	Baryka lubi czytać pięknie oprawione książki.
B	Baryka pochodzi z Baku.
C	Rodzice Baryki mieszkają w Baku.
D	Baryka nie ma czasu na czytanie.
E	Baryka zamierza na stałe pozostać w Odolanach.
F	Baryka jest doskonałym tancerzem.
G	Barykę zachwycają oprawy książek.
H	Baryka cieszy się z zaproszenia na bal.

[4 marks]

[Turn over]

4

MIĘDZYKARODOWE TARGI ZDROWEJ ŻYWNOŚCI

Jesteś u rodziny w Polsce i czytasz ulotkę informacyjną na temat targów.

WSKAZÓWKI PRAKTYCZNE

DOJAZD – najbliższa stacja kolejowa oddalona jest o 15 km od centrum miasta. Na dworcu znajduje się wypożyczalnia samochodów i rowerów. Można również zamówić taksówkę, jednak w czasie targów często czeka się na nią parę godzin! Jeśli podróżujesz swoim samochodem, wokół miasta jest dużo parkingów. Do tego opłata za parking jest wliczona w cenę biletu wstępu na targi!

NIE ZAPOMNIJ – wiele pokazów międzynarodowych szefów kuchni odbywa się wieczorami pod gołym niebem. Przynieś parasol oraz koc albo śpiwór. Uwaga! Rozkładane krzesła są niedozwolone.

Wpisz poprawną literę w kratkę.

09.1 Jakim środkiem transportu najłatwiej można dojechać na targi?

A	taskówką
B	samochodem
C	pociągiem

[1 mark]

09.2 Gdzie znajdują się parkingi dla samochodów?

A	pod miastem
B	w centrum miasta
C	przy dworcu

[1 mark]

[Turn over]

BLANK PAGE

09.3 Gdzie odbywają się wieczorne pokazy gotowania?

A	w namiocie
B	na świeżym powietrzu
C	w restauracji

[1 mark]

09.4 Co należy zabrać ze sobą na pokazy gotowania?

A	latarkę
B	krzesło
C	koc

[1 mark]

[Turn over]

4

TURYSTYKA

Czytasz fragment blogu o wakacjach w Polsce.

To miały być wymarzone wakacje, mój pierwszy raz na polskim wybrzeżu. Dogodny przelot znalazłam w Internecie. Podobnie jak dwa lata temu, hotel zamówiłam przez agencję poleconą przez siostrę mojej mamy.

Jakość usługi znacznie różniła się od tego, co wcześniej usłyszałam od przedstawiciela agencji turystycznej. Mój pokój był bardzo mały, z widokiem na szare i brudne podwórze. Pani w recepcji wysłuchiwała z uwagą mojej prośby o przeniesienie, ale niestety, pomimo chęci, nie znalazła innego wolnego pokoju. Ręczniki w pokoju były poplamione i wydzielały nieprzyjemny zapach. To nie były higieniczne warunki.

Co gorsza, nasz przewodnik po okolicy był nieprzygotowany. Nie potrafił odpowiedzieć na nasze pytania, spóźniał się na spotkania. Oprowadzał nas po starych, ale nieciekawych kamienicach, a przecież okolica oferuje wspaniałe zabytki, muzea i piękną przyrodę. To było rozczarowujące.

Czekam na odszkodowanie. Agata.

Wpisz poprawną literę w kratkę.

1 0 . 1 Gdzie Agata pojechała na wymarzone wakacje?

A	w góry
B	nad morze
C	nad jezioro

[1 mark]

1 0 . 2 Kto polecił Agacie hotel, w którym się zatrzymała?

A	siostra
B	mama
C	ciocia

[1 mark]

[Turn over]

1 0 . 3 Jak recepcjonistka zareagowała na prośbę Agaty? Była ...

A	pomocna.
B	cierpliwa.
C	nieuprzejma.

[1 mark]

1 0 . 4 Według Agaty przewodnik był ...

A	niekompetentny.
B	zorganizowany.
C	punktualny.

[1 mark]

1 0 . 5 Jakie miejsca odwiedzała z przewodnikiem Agata?

A	lokalne zabytki
B	lokalne muzea
C	lokalne domy

[1 mark]

[Turn over]

5

1 1

FESTIWAL „DWA BRZEGI” W KAZIMIERZU DOLNYM

Twoi przyjaciele są na festiwalu. Czytasz ich wpisy na Facebooku.

OLIWIA

W tym roku na festiwalu #DwaBrzegi jest jeszcze więcej ludzi niż ostatnio. Ceny karnetów wzrosły dwukrotnie, dlatego myślałam, że nie będzie tak tłoczno. Trudno dostać się na wieczorne pokazy filmów, a kolejki do budek z jedzeniem widać na każdej ulicy.

BARTEK

Nie przesadzaj @Oliwia, w tym roku ceny były takie same, jeśli kupiłaś wejściówkę wcześniej. Ja czekam na mój ulubiony zespół! Lubię kino, ale muzyka to główny powód, dla którego przyjechałem. Po występach można tu spotkać się i na luzie porozmawiać z członkami zespołów, a to nie zdarza się w dobie mediów tak często.

CZAREK

Na festiwalu #DwaBrzegi każdy znajdzie coś dla siebie, niezależnie od wieku i upodobań. @Bartek, ja też uwielbiam kino. Osobiście nie mogę doczekać się pokazów filmów z lat 60., coraz trudniej je znaleźć w Internecie. Jest tu @Marek, więc pewnie będziemy musieli trochę pozwiedzać.

DOROTA

@Czarek, my już zwiedzamy. Wczoraj wybrałyśmy się na wycieczkę po okolicy, ale tu ładnie! Najbardziej podobał mi się rejs statkiem po Wiśle oraz piękna panorama miasta z Góry Trzech Krzyży. Dzień zakończyłyśmy smakując potrawy tradycyjnej kazimierskiej kuchni. Wrócimy tu za rok.

Kto mówi o poniższych aspektach festiwalu? Wpisz odpowiednie imiona w kratki.

1 1 . 1 Piękne krajobrazy

[1 mark]

1 1 . 2 Spotkanie z idolem

[1 mark]

1 1 . 3 Specjały lokalnej kuchni

[1 mark]

[Turn over]

BLANK PAGE

1 1 . 4 Bogaty repertuar filmowy

[1 mark]

1 1 . 5 Wysokie ceny biletów

[1 mark]

[Turn over]

<hr/>
5

SECTION C

Translation into ENGLISH

- 1 2** You receive an email from your Polish cousin.
Translate the email for your school friend.

Pamiętasz jak dawniej spędzaliśmy długie noce na rozmowach o przyszłości? Marzyliśmy o dalekich podróżach, przygodach i niekończącej się zabawie. Może zapiszemy się do szkolnego klubu geograficznego? Nie dość, że uczysz się o nowych krajach, ich niezwykłych kulturach i czasem przedziwnych zwyczajach, to jeszcze raz w roku jedziesz na wycieczkę do innego kraju!

[9 marks]

END OF QUESTIONS

9

BLANK PAGE

BLANK PAGE

For Examiner's Use	
Question	Mark
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
TOTAL	

Copyright information

For confidentiality purposes, from the November 2015 examination series, acknowledgements of third-party copyright material are published in a separate booklet rather than including them on the examination paper or support materials. This booklet is published after each examination series and is available for free download from www.aqa.org.uk after the live examination series.

Permission to reproduce all copyright material has been applied for. In some cases, efforts to contact copyright-holders may have been unsuccessful and AQA will be happy to rectify any omissions of acknowledgements. If you have any queries please contact the Copyright Team, AQA, Stag Hill House, Guildford, GU2 7XJ.

Copyright © 2019 AQA and its licensors. All rights reserved.

IB/M/IK/Jun19/8688/RH/E2